

Důvodová zpráva

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství je na území hl. města Prahy vybírán na základě zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o místních poplatcích**“), a obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy č. 16/2025, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství (dále jen „**vyhláška**“). Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby tvorby filmových a televizních děl. V souladu se zákonem o místních poplatcích jsou konkrétní sazby pro jednotlivé způsoby zvláštního užívání veřejného prostranství stanoveny vyhláškou.

Návrh novely vyhlášky obsahuje níže uvedené úpravy:

Úprava ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) vyhlášky

Ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) vyhlášky nově stanoví poplatek

k) za vyhrazení trvalého parkovacího místa.....Kč 10,
přičemž z dosavadní formulace bylo vypuštěno omezení „pro motorová vozidla“.

Změna tedy spočívá pouze v modifikaci textu z „vyhrazení trvalého parkovacího místa pro motorová vozidla“ na obecnější „vyhrazení trvalého parkovacího místa“, při zachování samotné existence poplatku a sazby poplatku.

Z jazykového i systematického pohledu zákon o místních poplatcích pracuje s pojmem „vyhrazení trvalého parkovacího místa“ obecně, bez jakékoli vazby výlučně na motorová vozidla. Ani komentářová literatura tento pojem neomezuje pouze na motorová vozidla, naopak jej pojímá jako zvláštní užívání parkovacího prostoru na veřejném prostranství bez ohledu na konkrétní typ dopravního prostředku.

Obdobně ustanovení § 25 odst. 6 písm. c) bod 4. zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích obsahuje obecný pojem „zřizování vyhrazeného parkování“, nikoli jen pro motorová vozidla. Vypuštění slovního spojení „pro motorová vozidla“ představuje legislativně-technické sjednocení textu vyhlášky s terminologií použitou v uvedených právních předpisech.

Nadto dosavadní formulace, omezující poplatek na vyhrazení parkovacího místa „pro motorová vozidla“, znamenala, že se poplatek neuplatnil tam, kde bylo trvalé parkovací místo vyhrazeno pro nemotorová vozidla (např. běžné typy jízdních kol).

Dopad navrhované úpravy

Po vypuštění formulace „pro motorová vozidla“ bude poplatek za vyhrazení trvalého parkovacího místa dopadat na všechny subjekty, kterým je povoleno zvláštní užívání veřejného prostranství spočívající ve vyhrazení trvalého parkovacího místa, bez ohledu na typ vozidla či dopravního prostředku, pro nějž je místo určeno.

Zákonné osvobození osob, které jsou držiteli průkazu ZTP nebo ZTP/P, od poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa zůstává nedotčeno (§ 4 odst. 3 zákona o místních poplatcích). Změna textu vyhlášky proto nemá negativní dopad na postavení těchto osob.

Sjednocení textu vyhlášky s pojmoslovím zákona o místních poplatcích a zákona o pozemních komunikacích přispěje k vyšší právní jistotě poplatníků i správců poplatku. Odstraní se výkladové pochybnosti, zda lze zpoplatnit vyhrazení parkovacích míst pro jiná vozidla, která nejsou striktně motorovými vozidly, a předejde se možným sporům o rozsah poplatkové povinnosti.

Úprava ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) vyhlášky

Navrhovanou změnou § 5 odst. 1 písm. a) vyhlášky se doplňuje nový bod 4., který stanoví osvobození vyhrazení trvalého parkovacího místa:

4. pro stání sdílených kol podle § 1 odst. 2 písm. a), které je provozováno hlavním městem Prahou prostřednictvím Technické správy komunikací hlavního města Prahy;

Toto nové ustanovení zavádí osvobození od poplatkové povinnosti stanovené vyhláškou pro stání sdílených kol v systému, který je zajišťován hlavním městem Prahou prostřednictvím Technické správy komunikací hlavního města Prahy (dále jen „TSK“). Reaguje tak na potřebu podpořit provozování systému sdílených kol jakožto součásti udržitelné městské mobility (dále jen „bikesharing“). Bikesharing napomáhá ke snížení dopravní zátěže, když snižuje automobilovou dopravu a zároveň zvyšuje dostupnost dopravy pro obyvatele a návštěvníky města.

Popis postupů týkající se vyznačování míst pro odkládání kol bikesharingu zpracovaný odborem dopravy Magistrátu hl. m. Prahy stanoví, že provozování bikesharingu na území hlavního města Prahy je možné na základě smlouvy, jež je uzavřena mezi poskytovateli bikesharingu a hlavním městem Prahou zastoupeným TSK.

Tato smlouva upravuje, mimo řadu dalších omezení, následující skutečnosti:

- poskytovatelé mohou kola parkovat pouze na lokalitách nabízených TSK
- lokality budou vyznačeny a projednány s městskými částmi v rámci procesu žádosti o zvláštní užívání komunikací dle § 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
- parkování kol je zpoplatněno
- kola odložená mimo tyto lokality mohou být odvezena
- na území hl. m. Prahy mohou být nabízena pouze jízdní kola (nikoliv koloběžky)

Podle návrhu odboru dopravy Magistrátu hl. m. Prahy bude z hlediska legislativy postup probíhat dle § 25 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, dle kterého se zajišťuje zvláštní užívání komunikace.

Povaha „vyhrazení trvalého parkovacího místa“ a rozsah zákonného pojmu

Zvláštní užívání veřejného prostranství prostřednictvím vyhrazení trvalého parkovacího místa vyžaduje povolení příslušného silničního správního úřadu podle § 25 odst. 1 a odst. 6 písm. c) bodu 4. zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Jde o zvláštní užívání, které je na rozdíl od obecného užívání komunikací úplatné, a může být zpoplatněno místním poplatkem.

Pokud silniční správní úřad rozhodne kladně a povolení vydá, je nutné označit vyhrazené parkovací místo v souladu s právními předpisy (vyhláška č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích). Vyhrazení parkovacího místa směřuje vůči konkrétní osobě (žadateli), což se projeví na dodatkové tabulce, na které bude údaj o tom, komu je parkoviště vyhrazeno. Navrhuje se tedy použití dopravní značky č. IP 12 – Vyhrazené parkoviště s uvedením symbolu jízdního kola a údajem, pro koho je parkoviště vyhrazeno (hlavní město Praha /TSK).

Osvobození od poplatkové povinnosti

Nové ustanovení je systematicky zařazeno mezi výčty osvobození od poplatkové povinnosti v § 5 odst. 1 písm. a) vyhlášky. Navazuje tak na existující koncepci osvobození konstruovaných vyhláškou v mezích zákona o místních poplatcích. Osvobození se vztahuje pouze na sdílená kola v rámci bikesharingu vymezená v ustanovení § 1 odst. 2 písm. a) vyhlášky, tj. na jasně vymezený typ dopravního prostředku v systému sdílené mobility. Tím se zamezuje nejasnostem v aplikaci a je předejito extenzivnímu výkladu ve prospěch jiných typů zařízení (např. koloběžek).

Rozhodné je, že stání se týká systému sdílených kol provozovaného hlavním městem Prahou prostřednictvím TSK a zohledňuje skutečnost, že TSK vystupuje jako městská organizace zajišťující správu a údržbu komunikací a dalších zařízení sloužících veřejné dopravě. To tedy znamená, že poskytovatelé bikesharingu, kteří uzavřou s hlavním městem Prahou prostřednictvím TSK, mohou na „osvobozeném“ vyznačeném parkovacím místě, odkládat a nabízet k zapůjčení sdílená jízdní kola.

Dopad navrhované úpravy

Vymezením osvobození pouze pro stání sdílených kol v rámci bikesharingu na vyhrazených parkovacích místech je zachována možnost hlavního města Prahy a městských částí jednak rozlišovat režim jiných poskytovatelů sdílených kol (a jejich případného zpoplatnění) a jednak regulovat provoz, umístění a kapacitu stání, a tím minimalizovat negativní dopady na pěší, cyklisty i okolní provoz.

Osvobození je tedy stanoveno spíše úzce a vztahuje se pouze na stání sdílených kol v systému, který je smluvně zajišťován hlavním městem Prahou prostřednictvím TSK. Ostatní poskytovatelé sdílených kol se nadále budou řídit ustanoveními vyhlášky a zákona o místních poplatcích. Předpokládá se, že uvedené osvobození bude tyto ostatní poskytovatele motivovat ke spolupráci s hlavním městem Prahou a městskými částmi, a tak k respektování regulace a dodržování sjednaných pravidel umísťování kol na veřejných prostranstvích.

Úprava ustanovení § 3 odst. 5 vyhlášky

Navrhovaná změna § 3 odst. 5 vyhlášky spočívá ve vypuštění ohlašovací povinnosti pro nově osvobozené vyhrazené trvalé parkovací místo podle § 5 odst. 1 písm. a) bod 4. vyhlášky. Ustanovení § 3 odst. 5 vyhlášky nově zní:

(5) Ohlášení se podá i v případě, kdy je užívání veřejného prostranství od poplatku osvobozeno s výjimkou osvobození vyhrazení trvalého parkovacího místa podle § 5 odst. 1 písm. a) bod 4.

Cílem navrhované úpravy je pružně reagovat na rozvoj systému sdílených kol a odstranit administrativní zátěž spojenou s ohlašovací povinností u vyhrazených trvalých parkovacích míst, která slouží výlučně bikesharingu. Předpokládaná změna podporuje jednak (i) flexibilitu, když využití veřejného prostoru může být velmi dynamické a vyžaduje operativní změny a úpravy umístění parkování, ať již z důvodu rekonstrukcí komunikací, jiných priorit v území nebo i změn charakteru a využití území, a jednak (ii) snižuje administrativní náročnost pro správce poplatku (zpracování četných a opakovaných ohlášení, vedení a aktualizace seznamu parkovacích lokalit).

Zákon o místních poplatcích předpokládá ohlašovací povinnost jako základní nástroj správy místních poplatků. Poplatník nebo plátce má svou poplatkovou povinnost ohlásit a v souladu s vyhláškou poplatek uhradit. Současně však zákon o místních poplatcích výslovně ve svém ustanovení § 14 odst. 3 písm. c) umožňuje obci, aby vyloučila povinnost podat ohlášení a upravila tak režim správy poplatku flexibilněji, přiměřeně místním podmínkám a potřebám.

S ohledem na skutečnost, že systém pro stání sdílených kol je zajišťován hlavním městem Prahou prostřednictvím TSK, které aktuálně zpracovává pasport vyznačených a používaných míst k odkládání jízdních kol, a to ve spolupráci s úřady městských částí, jakožto příslušnými silničními správními úřady, by zachování ohlašovací povinnosti mělo pouze formální a administrativní povahu bez návaznosti na reálnou poplatkovou povinnost.

Dopad navrhované úpravy

Navrhované vyloučení povinnosti podat ohlášení pro nově osvobozená vyhrazená trvalá parkovací místa pro sdílená kola pouze sleduje legitimní cíl zjednodušení administrativy.

Nikterak neohrožuje správu poplatku vůči ostatním poplatníkům, neboť ohlašovací povinnost zůstává zachována pro běžné subjekty využívající vyhrazená parkovací místa za úplatu.

Finanční dopad navrhovaných úprav do rozpočtu městských částí a rozpočtu hlavního města Prahy

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství je z části příjmem rozpočtů jednotlivých městských částí a z části příjmem rozpočtu hl. m. Prahy. Navržené úpravy nepřinesou výrazné změny celkových rozpočtových příjmů.

Vypuštěním dodatku „pro motorová vozidla“ lze očekávat mírné rozšíření okruhu potenciálně poplatných případů v situacích, kdy bude zřízeno trvalé vyhrazené parkovací místo pro jiný typ dopravního prostředku, než je motorové vozidlo. Vzhledem k tomu, že tyto případy jsou v praxi spíše výjimečné, lze finanční dopad na příjmovou stránku rozpočtů hodnotit jako spíše zanedbatelný.

Z hlediska rozpočtu osvobození teoreticky znamená ztrátu potenciálního příjmu z poplatků, které by se mohly vztahovat na stání sdílených kol. Reálně však doposud ke zpoplatňování bikesharingu spíše nedocházelo, a to s ohledem na úpravu, jež se jevila v praxi obtížně aplikovatelná a byla kontinuálně nastavována a diskutována.

Očekávané náklady spojené se zajištěním stání sdílených kol (zřizování a údržba parkovacích míst, dopravní značení apod.) jsou součástí širších výdajů na dopravní obslužnost a na podporu udržitelné mobility, které jsou v souladu s úkolem pečovat o všestranný rozvoj území a potřeby obyvatel.

Rovněž na osvobození navazující zrušení ohlašovací povinnosti nemá žádný zásadní negativní dopad na rozpočty jednotlivých městských částí ani rozpočet hlavního města Prahy. Naopak přispívá k administrativnímu zjednodušení správy místního poplatku, a tak snížení administrativních nákladů spojených se správou poplatku.

Závěr

Účinnost vyhlášky se navrhuje 1. 10. 2026.

Přílohy:

1. platné znění s vyznačením navrhovaných změn